

KOŠICKÝ
KRAJ
PLNÝ
POHYBU

Koncepcia podpory pohybových aktivít
obyvateľov Košického samosprávneho kraja
2020-2025 (2030)

Úvodom

Koncepcia podpory pohybových aktivít obyvateľov Košického samosprávneho kraja 2020 – 2025 (2030) (ďalej len „Koncepcia 20-25“) predstavuje spôsob, akým je možné docieľiť rozvoj pohybovej aktivity vo všetkých vekových kategóriách, podporu v oblasti telesnej kultúry, športu (športovej zdatnosti) a zdravého životného štýlu zo strany Košického samosprávneho kraja (ďalej len „KSK“). Jej schválením sa prejavuje vôľa zaoberať sa touto problematikou zámerne, cielene, systematicky a pravidelne.

Zámerom predkladanej Koncepcie 20-25 s dôrazom na oblasť športu je definovanie

- **vízie** v oblasti koordinácie procesov podpory pohybových aktivít,
- **strategických priorít** pre jednotlivé oblasti zabezpečenia podpory pohybových aktivít,
- **cieľov a opatrení** KSK pre oblasť podpory pohybových aktivít.

Vízia charakterizuje východiskovú situáciu, kam sa má v horizonte 5 rokov Koncepcia 20-25 dostať. Jednotlivé strategické priority sú rozpracované cez tzv. ciele a opatrenia, ktoré určujú súbor aktivít, prostredníctvom ktorých by sa mali dosiahnuť priority až po naplnenie vízie. Zohľadňuje sa aktuálny stav športovej infraštruktúry a reálne možnosti regionálnej samosprávy. Realizáciou priorít, cieľov a opatrení tak bude zabezpečená pestrá ponuka možností pohybových aktivít.

Priority, ciele a opatrenia sú stanovené tak, aby sa podpora pohybových aktivít stala zároveň nástrojom sociálnej politiky, keďže sú v nej zapracované oblasti starostlivosti o mládež, seniorov, aj osoby so zdravotným hendikepom. Preto je možné Koncepciu 20-25 chápať ako dokument s medzirezortným zameraním a komplexným prístupom, ktorý sa výrazne podieľa na zlepšení zdravotného stavu, prevencii civilizačných ochorení, aktívneho trávenia voľného času a prispieva k plnohodnotnému a pohodovému životu. Cieľom je zvýšenie úrovne pohybovej aktivity čo najväčšieho počtu obyvateľov KSK.

Spracovaná analytická časť slúži predovšetkým ako základná dátová základňa pre ďalšiu prácu. Ako štatistická časť analýzy, tak aj výstupy z jednotlivých šetrení tvoria hlavné východisko pre analýzu silných a slabých stránok a z veľkej časti i budúcich príležitostí a možných ohrození (rizík) – SWOT analýzu.

Programová časť stanovuje strategické priority, ciele a opatrenia v jednotlivých oblastiach pohybových aktivít, telesnej kultúry a športu, týkajúce sa rozvoja mládežníckeho športu (školský šport), športu pre všetkých, materiálno-technického zabezpečenia športovej infraštruktúry, financovania a propagácie pohybových aktivít (a športu).

Pri tvorbe a spracovaní Koncepcie 20-25 sa vychádzalo jednak z platnej legislatívy v oblasti športu a jednak v súlade s platnými programovými dokumentmi na európskej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni. Pri príprave Koncepcie 20-25 zorganizovalo Oddelenie športu (Odbor školstva KSK) viaceré konzultácie so subjektmi pôsobiacimi v oblasti pohybových aktivít (a športu) o otázkach spoločného záujmu. Tieto konzultácie poukázali na značné očakávania, ktoré existujú v súvislosti s úlohou pohybových aktivít (a športu) v KSK a činnosťou KSK v tejto oblasti. Politiky v rámci podpory rozvoja pohybových aktivít by sa mali zamerať na zvýšenie počtu obyvateľov, ktorí sa venujú pohybovým (a športovým) aktivitám. Snahou Koncepcie 20-25 je reflektovať potrebu tvorby politik, založených na dôkazoch.

Obr. 1: Ilustrácia súčasného stavu Konceptíí športu v jednotlivých samosprávnych krajoch na Slovensku.

Pohybová aktivita

Pravidelná pohybová aktivita je jeden z najcitovanejších ochranných faktorov v prevencii najčastejších neprenosných ochorení ako sú choroby obehovej sústavy, cukrovka, rakovina prsníka a hrubého čreva. Zároveň pravidelná pohybová aktivita pomáha v prevencii vysokého krvného tlaku, nadhmotnosti a obezity a môže zlepšiť duševné zdravie, kvalitu života a subjektívnu pohodu. Okrem **zdravotných benefitov** pohybovej aktivity so sebou prináša aj **ekonomické** a **environmentálne benefity** v podobe pozitívneho návratu investícií do pohybovej aktivity (tzv. ROI – return on investment), menších výdavkov na zdravotnú starostlivosť, vyššej produktivity práce a znižovania emisií podporou chodcov, cyklistov a hromadnej dopravy.

Pod pohybovou aktivitou tu rozumieme jej rôzne druhy od bežných pohybových aktivít ako chôdza či domáce práce až po štruktúrované pohybové aktivity ako rôzne športy a cvičenia. Pohybové aktivity sú nenahraditeľnou súčasťou a náplňou voľného času. Za predpokladu, že pohybová aktivita je **systematická, pravidelná, dostatočne intenzívna a primerane dlho trvajúca**, pozitívne ovplyvňuje zdravie človeka, čo sa prejaví v zlepšenej výkonnosti celého organizmu. Preventívne opatrenia sú vždy menej finančne nákladné pre spoločnosť, než liečba. Lekárske štúdie dokazujú, že aj mierne pohybové aktivity, ktorým sa človek venuje denne, môžu mať dlhotrvajúci blahodarný účinok. Pribúdajú vedecké dôkazy o tom, že telu prospieva prakticky akékoľvek množstvo pohybu.

Voľno-časové pohybové aktivity, najmä tie, ktoré ľudia vykonávajú v kolektíve, prispievajú okrem k zlepšeniu zdravotného stavu populácie aj k zlepšeniu sociálnej inklúzie, najmä znevýhodnených sociálnych skupín, medziľudských vzťahov a sociálnej komunikácie. Sociálnu funkciu športových a pohybových aktivít v kolektíve preto netreba prehliadať, ale naplno využiť aj vo funkcii prevencie voči negatívnym spoločenským javom, najmä v súvislosti so správaním a trávením voľného času mládeže (užívanie drog, alkoholizmus, gamblerstvo, kriminalita, agresívne správanie, šikanovanie atď.). Snaha o zmenu pohybového štýlu života je síce často spojená s potrebou vynaložiť nemalé úsilie, ale blahodarný účinok na celý organizmus sa dostaví vždy ako odmena. Odhodlať sa na zdravý pohyb nie je nikdy neskoro ani zbytočné.

Na druhej strane, **pohybová inaktivita**, ktorú definujeme ako správanie prejavujúce sa nízkym objemom bežných pohybových aktivít a deficitom štruktúrovaných pohybových aktivít s prevalenciou sedavého spôsobu života, so sebou prináša **množstvo negatívnych zdravotných a ekonomických dôsledkov**. Celosvetové výdavky spojené so zdravotnou starostlivosťou v dôsledku pohybovej inaktivity sú odhadované na 54 miliárd dolárov ročne s ďalšími 14 miliardami spojenými so stratou produktivity práce. Z pohybovej inaktivity sa tak stal verejnopolitický problém, ktorému sa je potrebné systematicky venovať. Dobrou správou je, že je tento problém analyzovateľný a riešiteľný verejnopolitickými nástrojmi. Menej dobrou, no realistickou správou je, že jeho riešenie nie je ľahké a rýchle. Správanie sa vo vzťahu k pohybovej aktivite je výsledkom zložitého komplexu vzťahov a vplyvov viacerých faktorov. Zvyšovanie jej úrovne u obyvateľov si preto vyžaduje systémový prístup a prispôsobenie politik v rôznych oblastiach.

Svetová zdravotnícka organizácia, ktorá sa dlhodobo zaoberá skúmaním korelácie medzi nedostatkom telesnej aktivity a predčasným úmrtím, odporúča minimum pohybovej aktivity denne, ktorá prospieva zdraviu človeka. Odporúčanie je dosiahnuť, aby zdravý dospelý človek vo veku 18 až 65 rokov vykonával minimálne 30 minút fyzickej aktivity miernej intenzity, najmenej 5 dní v týždni. Školopovinná mládež by mala vykonávať 60 a viac minút fyzickej aktivity miernej až silnej intenzity denne, ktoré sú z hľadiska vývoja vhodné, príjemné a zahŕňajú rôzne aktivity. Pri deťoch v útlom veku by sa mal klásť dôraz na rozvoj pohybovej koordinácie. Špecificky je potrebné zaoberať sa problematikou prínosu pohybovej aktivity pre starších ľudí, nakoľko fyzická pohybová aktivita a športové podujatia umožňujúce spoločenské vyžitie starších posilňujú ich sociálne začlenenie, zvyšujú ich kvalitu života a pomáhajú udržiavať priaznivý zdravotný stav. Pohybová aktivita môže udržať poznávacie funkcie a mať preventívny účinok na depresiu a demenciu. Je preto žiaduce preskúmať možnosti, ako zmeniť postoje súčasnej generácie na hranici staroby k fyzickej aktivite. Okrem toho sa musí zvýšiť informovanosť starších ľudí o prospešných účinkoch dobrého životného štýlu, vrátane rôznych fyzických aktivít.

Šport

Hodnoty, ktoré šport sprostredkúva, pomáhajú rozvoju vedomostí, motivácie, zručností a stimulujú osobné úsilie. Osobitnú dôležitosť má šport pre vypestovanie zdravého životného štýlu u detí a mládeže. V súčasnej dobe sa mení hodnotový systém občanov vrátane záujmu o šport. Je podmienený ekonomickým postavením, majetkovými pomermi, sociálnou prestížou, vzdelaním a ďalšími faktormi, ktoré bezprostredne ovplyvňujú hodnotovú orientáciu občanov. Toto všetko bezprostredne ovplyvňuje záujem obyvateľstva o vykonávanie športových činností.

V čase nárastu voľného času a zmeny v každodennom spôsobe života, v ktorom zvyšujúca sa automatizácia a racionalizácia práce znižujú telesné zaťaženie, a naopak zvyšujú psychické, sa musí zákonite prehĺbiť praktický i teoretický záujem o šport. Vzhľadom k stálemu znižovaniu prirodzenej fyzickej záťaže u všetkých vekových skupín občanov je preto funkcia telovýchovy a športu ako základných prvkov telesnej kultúry v súčasnej dobe v ich živote nezastupiteľná.

Uznaný potenciál športu na posilnenie zdraviu prospešnej telesnej aktivity zostáva často nevyužitý a je potrebné ho rozvíjať. Už dlhšiu dobu zostáva hlavným cieľom postupná zmena spoločenských i materiálnych podmienok v prospech celoživotného, aktívneho využívania účinných foriem športu čo najväčším počtom detí, mládeže a dospelých populácie.

Šport pre všetkých sa stal významnou zložkou aktivít voľného času, ktoré využívajú osoby jednak individuálne (spontánne alebo systematicky) a jednak kolektívne. Pri tejto činnosti nie je dôležité dosahovať maximálny výkon. Dôležitý je jeho pozitívny vplyv na telesnú zdatnosť, zdravie, fyzickú a psychickú relaxáciu a znovu nadobudnutie síl človeka.

Programové dokumenty a legislatíva

Vlastné počiatky európskeho záujmu o šport sú spojené s právne nezáväznými dokumentmi: Adoninovou správou komisie pre Európu občanov z roku 1985, ktorá prvá upozornila na význam športu v EÚ, a ďalšími dvoma správami – Larivovou (1994) a Packovej (1997). Z nich prvá trvala prísne na dodržiavaní práva aj v oblasti športu. Druhá správa volala po uznaní špecifického charakteru športu a autonómie športového hnutia. V zmluve z Amsterdamu (1997) sa pritom šport už dostal do príloh, resp. nezáväzných záverečných protokolov: Deklarácia č. 29 výslovne uznala sociálnu hodnotu športu. V roku 1997 zároveň Európsky parlament prijal rezolúciu o úlohe EÚ v oblasti športu. Prvá konferencia EÚ o športe z roku 1999 ako najväčšie nebezpečenstvo identifikovala komercializáciu športu, a pritom zdôraznila jeho charakter, ktorý presahuje ekonomický charakter športovej činnosti.

Európska charta o športe vyzýva na podporu rozvoja športu ako dôležitého faktora ľudského rozvoja, prijímanie opatrení s cieľom zabezpečiť:

- aby všetci mladí ľudia mali možnosť účasti na vyučovaní telesnej výchovy a príležitosť nadobúdať základné športové zručnosti,
- každému (aj skupinám so znevýhodnením či so zdravotným postihnutím) možnosť venovať sa športu a telesnej rekreácii v bezpečnom a zdravom životnom prostredí za účelom upevnenia ich zdravia, alebo zvýšenia výkonnosti.

„Pretože miera účasti verejnosti na športe závisí aj od kapacity, rozmanitosti a prístupnosti zariadení, ich celkové plánovanie sa považuje za záležitosť verejných orgánov“ (článok 4). Článok 5 hovorí o opatreniach, ktorých snahou je podnecovať športové návyky medzi mládežou, rozvíjať jej fyzickú zdatnosť a nadobúdať športové zručnosti:

- zabezpečenie dostupnosti programov, zariadení a primeraného času pre šport, rekreáciu a telesnú výchovu pre všetkých žiakov,
- zabezpečenie výučby kvalifikovanými učiteľmi na všetkých školách,
- vytvorenie vhodných príležitostí pre ďalšie pestovanie športu po skončení povinnej školskej dochádzky,
- podpora rozvoja spolupráce medzi školami, alebo inými výchovno-vzdelávacími zariadeniami, školskými športovými klubmi a miestnymi športovými klubmi,
- úprava a rozvoj využitia športových zariadení školami a miestnou komunitou,
- vytváranie takej spoločenskej atmosféry, aby rodičia, učitelia a tréneri viedli mládež k pravidelnému telesnému cvičeniu,
- poskytovanie výchovy k športovej etike všetkým žiakom od základných škôl.

Európska komisia v júli 2007 prijala svoju prvú ucelenú iniciatívu v oblasti športu - **Bielu knihu o športe**. Šlo o prvý pokus o kauzistickú definíciu osobitnej povahy športu chápanej ako špecifickosť aktivít. Ide o strategický dokument, týkajúci sa športu s cieľom vymedziť politické smerovanie v oblasti športu a poskytnúť strategické usmernenie o úlohe športu v EÚ. Navrhované sú konkrétne opatrenia v rámci podrobného akčného plánu „Pierre de Coubertin“, ktorý sa zameriava predovšetkým na spoločenské a hospodárske aspekty športu ako verejné zdravie, vzdelávanie, sociálne začlenenie, dobrovoľnícka činnosť, vonkajšie vzťahy a financovanie športu. Cieľom je teda zviditeľniť šport pri príprave politik EÚ a zvyšovať informovanosť obyvateľstva, pokiaľ ide o potreby a špecifiká tohto sektora. Vychádza sa z tvrdenia, že „šport sa týka všetkých občanov nezávisle od rodu, rasy, veku, zdravotného postihnutia, náboženstva a viery, sexuálnej orientácie a sociálneho či ekonomického zázemia“. Dôraz je venovaný predovšetkým na uvedomenie si úlohy, ktorú môže zohrávať šport u mladých ľudí, u ľudí so zdravotným postihnutím a u ľudí pochádzajúcich zo znevýhodnených pomerov.

Dokument **Usmernenia EÚ o fyzickej aktivite**, s podtitulom **Odporúčané politické opatrenia na podporu fyzickej aktivity posilňujúcej zdravie** (schválený pracovnou skupinou EÚ pre šport a zdravie a potvrdený ministrami športu členských štátov EÚ v roku 2008) uvádza, že „športová infraštruktúra musí byť ľahko prístupná pre všetky vrstvy obyvateľov. To si vyžaduje financovanie výstavby, obnovy, modernizácie a údržby športových zariadení a športového vybavenia z verejných zdrojov, ako aj používanie nízkonákladových, alebo bezplatných verejných športových zariadení“.

Usmernenia č. 5 a 6 majú pre potreby tejto Koncepcie výpovednú hodnotu: „Samosprávy by mali začať realizovať iniciatívy na koordináciu a podporu verejného a súkromného financovania venovaného fyzickej aktivite a na uľahčenie prístupu pre všetkých obyvateľov. V prípade, že verejné orgány (národné, regionálne, miestne) podporujú šport z verejných rozpočtov, osobitná pozornosť by sa mala venovať projektom a organizáciám, ktoré umožňujú, aby sa do fyzickej aktivity zapojil maximálny počet ľudí, bez ohľadu na ich úroveň výkonnosti („šport pre všetkých“, rekreačný šport).“

V roku 2009 vstúpila do účinnosti Lisabonská zmluva, ktorá prvýkrát výslovne upravila vzťah EÚ k športu v zakladajúcich zmluvách EÚ. Do Lisabonskej zmluvy, po tom, ako ju ratifikovali všetky členské štáty EÚ, sa po prvýkrát dostávajú ustanovenia o športe, čím vzniká právny podklad, na základe ktorého orgány EÚ implementujú oblasť športu do svojich rozhodovacích kompetencií a tvorby politík v rámci EÚ. Nové ustanovenia vytvorili nové možnosti strategickej, koncepcnej, ale aj finančnej podpory športu na úrovni EÚ. Zmienka o športe v Lisabonskej zmluve je výsledkom snáh športového hnutia o výslovné uznanie špecifickosti (osobitnej povahy) športu. V článku 165 je zdôraznený európsky rozmer v športe, osobitná povaha športu a jeho najdôležitejšie funkcie: „Únia prispieva k podpore európskych záležitostí týkajúcich sa športu, pričom zohľadňuje jeho osobitnú povahu, jeho štruktúry založené na dobrovoľnosti, ako aj jeho spoločenskú a vzdelávaciu úlohu.“

Vychádzajúc z ustanovení o športe v Lisabonskej zmluve a v zmysle svojich nových kompetencií Komisia vypracovala strategický dokument v oblasti športu pod názvom „Rozvíjanie európskeho rozmeru v športe“, ktorý sa týka troch hlavných oblastí: spoločenskej úlohy športu, jeho hospodárskeho rozmeru a organizácie športu. V každej z týchto troch oblastí sú navrhnuté opatrenia, ktoré má vykonať Komisia a členské štáty. Šport je základnou súčasťou všetkých prístupov k verejnej politike zameraných na zlepšenie telesnej aktivity. Okrem toho sa zdôrazňuje tzv. „pridaná hodnota EÚ v oblasti športu“, ktorá hovorí, že cieľom opatrení EÚ je podporovať opatrenia členských štátov a v prípade potreby ich dopĺňať. Dôraz sa kladie o. i. aj na miestne a regionálne samosprávy, ktoré zohrávajú v súvislosti s financovaním športu a prístupom k nemu rozhodujúcu úlohu.

Na 5. medzinárodnej konferencii ministrov a vedúcich predstaviteľov zodpovedných za telesnú výchovu a šport v roku 2013 bola prijatá **Berlínska deklarácia**, ktorá – uvedomujúc si jedinečný potenciál športu aj pre podporu sociálneho začlenenia – opätovne potvrdila, že

- „každému jednotlivcovi musí byť umožnený prístup a účasť na športe ako jeho základné právo bez ohľadu na jeho etnický pôvod, pohlavie, vek, zdravotné postihnutie, kultúrne, alebo sociálne pozadie, ekonomické zdroje, alebo sexuálnu orientáciu“,
- orgány verejnej moci tiež zodpovedajú za podporu a propagáciu hodnôt športu v rámci realizácie a šírenia prínosov športu pre jednotlivcov a komunity.

Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017 – 2020 uvádza, že medzi „ovplyvniteľné rizikové faktory determinantu zdravia a životného štýlu patrí aj nedostatočná pohybová aktivita“. Aj z tohto dôvodu ostáva prioritou „posilňovať záujem a zodpovednosť za svoje zdravie a informovať o zdravom životnom štýle a ohrozeniach zdravia z nedostatku pohybovej aktivity“. Existujúce štúdie uvádzajú ako najčastejšie prekážky, ktoré bránia dodržiavaniu odporúčaní pre pohybovú aktivitu nedostatok času, celkovú únavu, preferovanie odpočinku pred aktivitou a obavy o osobnú bezpečnosť.

Cieľom **Koncepcie štátnej politiky v oblasti športu – Slovenský šport 2020** je pomenovať aktuálne problémy slovenského športu a za aktívnej účasti všetkých zainteresovaných a za podpory vlády SR, hľadať východiská a riešenia jeho ďalšieho napredovania.

Právne predpisy v SR je potrebné považovať za rozhodujúcu základňu, ktorá významne ovplyvňuje existenciu športu. Základným legislatívnym rámcom v oblasti športu je **Zákon č. 440/2015 Z.z. o športe** a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2016. Tento zákon upravuje šport, osoby v športe, právne vzťahy pri športovej činnosti, opatrenia proti negatívnym javom v športe a pôsobnosť orgánov verejnej moci a orgánov verejnej správy v oblasti športu. Vláda Slovenskej republiky (§ 55):

- a. schvaľuje koncepciu rozvoja športu a iné materiály štátnej politiky v oblasti športu,
- b. schvaľuje garancie pre významnú súťaž, ktorej organizovanie medzinárodná športová organizácia podmieňuje garanciou štátu, na území ktorého sa má významná súťaž uskutočniť,
- c. rozhoduje o výstavbe, modernizácii a rekonštrukcii športovej infraštruktúry národného významu,
- d. rozhoduje o osobitne podporovaných športoch v rámci športu pre všetkých.

Ministerstvo školstva (§ 58) okrem iného

- vypracúva návrh koncepcie rozvoja športu najmenej na obdobie piatich rokov,
- koordinuje uskutočňovanie koncepcie rozvoja športu,
- zabezpečuje financovanie športu zo štátneho rozpočtu,
- podporuje a koordinuje výstavbu športovej infraštruktúry,
- vytvára podmienky na výber a prípravu talentovaných športovcov,
- podporuje rozvoj športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých,
- spravuje a prevádzkuje informačný systém športu,
- zabezpečuje raz ročne v súčinnosti so základnými školami, vysokými školami a športovými organizáciami celoslovenské testovanie pohybových predpokladov žiakov prvých a tretích ročníkov základných škôl,
- podporuje organizovanie významných súťaží a iných medzinárodných súťaží.

Pôsobnosť samosprávneho kraja v oblasti športu upravuje v § 63: Samosprávny kraj pri výkone samosprávy

- a. vypracúva koncepciu rozvoja športu na podmienky samosprávneho kraja,
- b. podporuje výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu, údržbu a prevádzkovanie športovej infraštruktúry v samosprávnom kraji v spolupráci s národnými športovými zväzmi, športovými organizáciami a obcami v samosprávnom kraji,
- c. zabezpečuje využívanie športovej infraštruktúry v stredných školách, ktorých je zriaďovateľom, a športovej infraštruktúry vo vlastníctve alebo v správe samosprávneho kraja na šport pre všetkých so zameraním na mládež najviac za náklady s tým spojené,
- d. môže zriadiť so športovým zväzom a športovým klubom športové stredisko na vykonávanie športu pre všetkých so zameraním na mládež pod vedením športového odborníka,
- e. podporuje organizovanie súťaží športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých v samosprávnom kraji,
- f. podieľa sa na vytváraní podmienok na vykonávanie športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých v samosprávnom kraji,
- g. oceňuje športovcov a športových odborníkov pôsobiacich v samosprávnom kraji.

Samosprávny kraj sa pri výkone samosprávy stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Podľa **Zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov** (Zákon o samosprávnych krajoch) koordinuje rozvoj telesnej kultúry a športu a starostlivosť o deti a mládež.

Zákomom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (kompetenčný zákon) prešla pôsobnosť v oblasti telesnej kultúry na samosprávne kraje na úseku riadenia výkonu štátnej správy uskutočňovaného obcami a rozpracúvanie koncepcie rozvoja telesnej kultúry na podmienky samosprávneho kraja.

Školská telesná a športová výchova a šport na školách

Košický samosprávny kraj (KSK) v súčasnosti nedisponuje konkrétnymi údajmi o pohybovej aktivite jeho obyvateľov. V popise súčasného stavu tak nateraz môžeme vychádzať len z celoslovenských údajov. Ako vyplýva zo štúdie o so zdravím súvisiacom správaní školákov Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) z roku 2018, dostatočne pohybovo aktívnymi (t. j., plniacimi odporúčania Svetovej zdravotníckej organizácie týkajúcimi sa pohybovej aktivity detí a mládeže vo veku 5 – 17 rokov a síce, že vykonávali min. 60 minút pohybovej aktivity strednej až vyššej intenzity denne) bolo 28 % 11-ročných chlapcov a 26 % 11-ročných dievčat, 29 % 13-ročných chlapcov a 17 % 13-ročných dievčat a 24 % 15-ročných chlapcov a 12 % 15-ročných dievčat. Najnovší Eurobarometer (2018) hovorí o tom, že 71 % slovenských mužov a 72 % slovenských žien vo veku 15 a viac rokov sa nevenuje alebo venuje len zriedka štruktúrovaným druhom pohybovej aktivity. Zároveň, 53 % mužov a 49 % žien sa nevenuje alebo venuje len zriedka bežným pohybovým aktivitám ako bicyklovanie z miesta na miesto, práca v záhrade či tancovanie.

Pohyb je základnou telesnou a psychickou potrebou, dôležitou stimuláciou telesného rozvoja. Najdôležitejším obdobím na získanie dobrej východiskovej úrovne telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti je školský vek a školská telesná výchova. Tu získavajú žiaci pohybové vzdelanie a potrebné vedomosti k starostlivosti o svoje zdravie a formuje sa vzťah k celoživotnej pohybovej aktivite ako jednému z najúčinnějších prostriedkov prevencie porúch zdravia a zvyšovania kvality života. Cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom primerane sa oboznamovať, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať správne pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, podporovať rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti a zdatnosti.

Záujmová činnosť na školách rozvíja záujmy dieťaťa v oblasti športu, uspokojuje jeho emocionálne športové vyžitie a kompenzuje duševné zaťaženie detí a mládeže po vyučovaní. Aj keď nemožno každému dieťaťu nariadiť povinne sa zúčastňovať športovo – pohybovej činnosti v rámci záujmových krúžkov na školách, je potrebné vytvoriť podmienky pre fungovanie takýchto krúžkov na každej škole. Úlohou škôl a ich zriaďovateľov prispieť k demokratizácii športu v zmysle jeho sprístupnenia za každých okolností. Povinná telesná výchova v súčinnosti so záujmovou telesnou výchovou má nenahradiťné miesto v slovenskom športe.

Trend vývoja pohybovej výkonnosti školskej populácie na Slovensku poukazuje na stagnáciu, resp. pokles pohybovej výkonnosti. Zásadným spôsobom pribudlo detí, pre ktoré sú hodiny telesnej a športovej výchovy jediným miestom pohybu. U žiakov a študentov badať zvýšenú tendenciu vyhýbania sa procesu povinnej školskej telesnej výchovy. Neustále narastajú počty žiakov, ktorí sú krátkodobo i dlhodobo oslobodení od pohybových aktivít v dôsledku rôznych ochorení a porúch zdravia, čo sa následne prejavuje v náraste civilizačných chorôb.

Problémom je nedostatočné vybavenie škôl na športy a aktivity. Nevyhovujúca situácia je v materiálno-technickom zabezpečení, najmä vo vybavení učebnými pomôckami (často vysoko amortizovanými), ale aj v oblasti prevádzky, rekonštrukcie, údržby a výstavby školských telovýchovných objektov a zariadení, čo má za následok ovplyvnenie kvalifikovanej odbornosti výučby telesnej a športovej výchovy na školách a následne zníženie kvality výučby. Nízka kvalita výučby telesnej a športovej výchovy je zapríčinená okrem iného aj nedostatočným finančným ohodnotením učiteľov, feminizáciou školstva, stagnujúcou a znižujúcou sa zdatnosťou detí, často nepodloženým zľahčovaním práce „telocvikára“ a neprikladaním potrebnej vážnosti výučbe telesnej a športovej výchovy.

Odvetvie mládežníckeho športu je žiaduce považovať za prioritné, v celej šírke opatrení Konceptie 20-25, vzhľadom na všetky pozitívne spoločenské aspekty pohybových aktivít pri formovaní mládeže. Jedným so záujmov je zabezpečiť, aby si mládež do dospelosti vytvorila kladný vzťah k pohybovým aktivitám ako prirodzenej súčasť ich životného štýlu.

Tab. 1: Objekty športovej infraštruktúry, ktorými disponujú školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK – interiér

Interiérová športová infraštruktúra	
telocvičňa	60
posilňovňa	48
stolnotenisová herňa	9
baletná sála	5
cvičebňa / kondičná miestnosť	4
bazén	2
lezecká stena	2
sixball aréna	1
tenisový kurt	1

Tab. 2: Objekty športovej infraštruktúry, ktorými disponujú školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK – exteriér

Exteriérová športová infraštruktúra	
multifunkčné / športové ihrisko	36
atletický ovál / bežecká dráha	19
futbalové ihrisko (trávnaté, asfaltové)	17
volejbalové ihrisko	16
tenisový kurt	12
doskočisko	9
basketbalové / streetbalové ihrisko	7
priestor pre vrh guľou / vrhačský sektor	4
hádzanárske ihrisko	3
outdoorová posilňovňa / fitness / workout	3
Ihrisko pre plážový volejbal / futbal	3
florbalové ihrisko	1
lezecká stena	1
stolnotenisový stôl	1
u-rampa	1

Dlhodobé športové súťaže a krajská športová olympiáda

Od školského roku 2008/2009 je Regionálne centrum mládeže – Centrum voľného času (ďalej len „RCM“) poverené organizovaním **dlhodobých športových súťaží KSK**. Všetky stredné školy na území KSK – odhladiac od zriaďovateľa – majú možnosť zapojiť sa do dlhodobých športových súťaží, ktoré zastrešujú športové dianie na stredných školách v celom kraji. Realizáciou týchto súťaží má KSK zámer vytvoriť a podporiť záujem mladých ľudí o športové aktivity a zároveň vytvoriť podmienky pre zapojenosť čo najväčšieho počtu mladých ľudí. Je to náročná úloha, pretože žiaci stredných škôl sú práve vo veku, keď sa rozhoduje o ich osobnom prístupe a ich vklade ku športu, či sa cítia viac aktívnym športovcom, alebo skôr pasívnym fanúšikom, či nebodaj človekom s vyslovene negatívnym postojom k športu. Možnosť zapojiť sa do športových súťaží má za cieľ podporiť rozhodnutie žiaka zaujať rolu aktívneho športovca a zotrvať v nej čo najdlhšie. Je na nás, aby sme tento záujem prehĺbili v životný štýl našej mladej generácie, aby sa pozitívny vzťah k športu a vlastným športovým aktivitám neprerušil do vysokého veku.

Gymnázium Pavla Horova v Michalovciach – víťaz DŠS od ročníka 2014/2015 až po ročník 2018/2019

Podľa druhov športu (beh, plávanie, basketbal, volejbal, stolný tenis, futsal, bedminton, florbal, nohejbal, hádzaná) a početnosti prihlásených družstiev systém pozostával z dlhodobých, turnajových a jednorazových športových aktivít.

	14 / 15	15 / 16	16 / 17	17 / 18	18 / 19
počet športov	9	10	10	9	9
počet športových disciplín (chlapci+ dievčatá)	17	19	19	17	17
počet družstiev - všetky športy spolu (chlapci + dievčatá)	856	920	962	977	946
počet súťažiacich	6775	6950	7323	7631	7778
počet turnajov		190	201	234	230

Tab. 3: Analýza dlhodobých športových súťaží

Vyvrcholením je každoročne **Krajská športová olympiáda**, kde sa stretávajú najlepší športovci za konkrétne športy v tom ktorom ročníku. Na krajskú športovú olympiádu postupujú družstvá s najvyšším bodovým ziskom, ktorý získali počas roka v jednotlivých kolách v DŠS a sú víťazmi v jednotlivých regiónoch A, B, C. Región A tvoria školy z Košíc a okolia, región B sú školy z Michaloviec, Trebišova, Veľkých Kapušian, Sečoviec, Kráľovského Chlmca, Strážskeho a Sobraniec, región C tvoria školy z Rožňavy, Spišskej Novej Vsi, Gelnice, Krompách a Prakoviec.

Víťazi Krajskej športovej olympiáde:

rok 2015: Športové gymnázium, Košice
rok 2016: Gymnázium Pavla Horova, Michalovce
rok 2017: Gymnázium Pavla Horova, Michalovce
rok 2018: Gymnázium Pavla Horova, Michalovce
rok 2019: Gymnázium, Školská 7, Spišská Nová Ves

Použité finančné prostriedky na DŠS KSK a KŠO za kalendárny rok			
	DŠS	KŠO	Spolu
2015	21.401 €	5.611 €	27.012 €
2016	20.472 €	5.078 €	25.550 €
2017	22.946 €	6.554 €	29.500 €
2018	16.163 €	8.130 €	24.293 €
2019	19.855 €	7.185 €	27.040 €
Σ	100.837 €	32.558 €	133.395 €

Tab. 4: Analýza vynaložených finančných prostriedkov na DŠS a KŠO za obdobie 2015 - 2019

	2015	2016	2017	2018	2019	Σ
transfery zo štátneho rozpočtu (okrem projektov z fondov EÚ a ŠR)	80.000 €	51.521 €	256.500 €	108.439 €	80.657 €	577.117 €
transfery zo štátneho rozpočtu - príspevok na pohybové aktivity v prírode (lyžiarske kurzy)		522.896 €	515.865 €	508.181 €	527.872 €	2.074.814 €
dary, iné transfery a granty	4.860 €	2.320 €	16.864 €	9.400 €	15.900 €	49.344 €
čerpanie rozpočtu bežných / kapitálových výdavkov	59.590 €	143.508 €	424.734 €	612.650 €	668.890 €	1.909.372 €

Tab. 5: Analýza finančných výdavkov na výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu športovej infraštruktúry na školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK za obdobie 2015-2019

Krajská hokejová akadémia

Slovenský zväz ľadového hokeja (ďalej len „SZĽH“) a KSK podpísali v júni 2019 **Memorandum o spolupráci**, ktorého cieľom je vytvorenie modelu spolupráce so zameraním na podporu všestranných rozvojových programov hokeja v regióne Košice (na území KSK) a osobnostného rozvoja mladých ľudí. Ambíciou je pracovať na systémovom riešení pohybovej aktivity detí a mládeže a vychovávať mladé športové talenty. Za účelom naplnenia memoranda bude KSK o. i.:

- spolupracovať pri rozvoji regionálneho programu so zameraním na hokejový turizmus,
- podporovať na svojom území zriadenie a činnosť regionálneho rozvojového centra hokeja a regionálnej hokejovej stredoškolskej akadémie,
- spolupracovať v oblasti rozvoja športovej infraštruktúry, najmä iniciovať vybudovanie hokejových štadiónov pre potreby Regionálnej stredoškolskej hokejovej akadémie,
- podporovať v rámci svojich možností realizované aktivity rozvojových programov hokeja,
- poskytovať záštitu nad aktivitami rozvojových programov hokeja vykonávanými v súlade s memorandumom,
- spolupracovať v oblasti vzdelávania žiakov – športovcov, ako aj ďalšieho vzdelávania športových odborníkov,
- spolupracovať v oblasti uplatnenia vrcholového športovca v spoločnosti po skončení jeho športovej kariéry,
- podporovať vytvorenie zón voľného športovania,
- podporovať vytvorenie Centier špecializovaného tréningu a servisu.
- SZĽH bude iniciovať na území KSK zriadenie regionálneho hokejového centra hokeja a regionálnej hokejovej stredoškolskej akadémie,
- nastavovať nové vzorové štandardy vo vzdelávaní športovcov, športových odborníkov a iných členov hokejovej komunity,
- vytvárať podmienky pre výchovu špičkových svetových hokejistov ako budúcich spoločenských vzorov detí a mládeže,
- nastavovať nové vzorové štandardy vo fungovaní športových organizácií,
- pracovať na systémovom riešení generačného problému pohybovej pasivity detí a mládeže.

V decembri 2019 bola podpísaná **Dohoda o vzájomnej spolupráci** medzi KSK, SZĽH a HC Košice. Cieľom je podpora rozvojových programov, najmä pilotného projektu Krajská hokejová akadémia.

KSK sa zaväzuje

- podieľať sa na vybudovaní infraštruktúry, najmä hokejovej haly s kompletným zázemím pre výcvik ľadového hokeja na medzinárodnej úrovni v stredoškolskom kampuse v Košiciach v rámci svojich finančných možností,
- podporovať teoretickú prípravu a športovú prípravu žiakov - hokejistov na Strednej športovej škole, Tr. SNP 104, Košice v rámci legislatívnych a finančných možností,

SZĽH sa zaväzuje

- poskytnúť finančnú podporu za účelom navýšenia kvality športového procesu v Krajskej hokejovej akadémii,
- zabezpečiť všeobecne prijateľné začlenenie Krajskej hokejovej akadémie do už existujúceho hokejového prostredia a poskytnúť ostatným zúčastneným stranám odbornú súčinnosť v rámci svojich aktuálnych možností,

HC Košice sa zaväzuje

- zrealizovať proces svojej vnútornej transformácie na vzorovú športovú organizáciu s pozitívnym vplyvom na spoločnosť,
- zabezpečiť všeobecne prijateľné začlenenie jednotlivých ročníkov Krajskej hokejovej akadémie do už existujúceho klubového prostredia HC Košice a zabezpečiť financovanie bežného štandardu a kvality športového procesu.

Krajská hokejová akadémia predstavuje vzorový model spolupráce KSK, SZĽH a HC Košice s. r. o. vyúsťujúci do regionálneho systémového riešenia pre talentovaných hráčov kategórie dorast a juniori. Zmyslom tohto projektu je výchova mladého človeka, ktorý bude komplexne pripravený na pracovný a súkromný život. Je aj spôsobom, ako dokázať udržať najlepších mladých hráčov na Slovensku a výrazne zvýšiť kvalitu súťaží dorastu a juniorov.

Krajská futbalová liga

Projekt **Krajskej futbalovej ligy** (ďalej len „KFL“) je samostatnou športovou súťažou. Medzi základné ciele projektu patrí:

- vytvorenie organizačného a materiálneho zázemia atraktívnej súťaže medzi zúčastnenými mužstvami,
- poskytnutie možnosti kvalitnej zimnej prípravy existujúcim futbalovým mužstvám pôsobiacim v štruktúrach súťaží riadených Východoslovenským futbalovým zväzom (ďalej len „VsFZ“) a oblastnými futbalovými zväzmi (ďalej len „ObFZ“). V rámci Zimného pohára predsedu KSK bol podľa počtu prihlásených mužstiev bol zvolený model organizácie KFL. Kluby pôsobiace v súťažiach VsFZ hrajú skupinovým systémom a kluby ObFZ v poradovom (pohárovom) systéme;
- cielené zameranie sa na mladých ľudí, ktorí študujú na strednej škole v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Študentskej ligy KFL – školského pohára predsedu KSK sa môžu zúčastniť študenti stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK bez ohľadu na to, či sú registrovanými, alebo neregistrovanými hráčmi futbalu. Víťazi okresných kôl sa stretnú na finálovom turnaji,
- vytvorenie modelu futbalových turnajov pre neregistrované mužstvá a neregistrovaných hráčov, s cieľom rozšíriť KFL o miesta, kde sa doteraz registrovaný futbal nehral, alebo už nehraje.

V júni 2018 bolo podpísané **Memorandum o spolupráci** medzi Košickým samosprávnym krajom a Východoslovenským futbalovým zväzom, ktorý je integrálnou súčasťou štruktúr Slovenského futbalového zväzu.

Zmluvné strany na základe vzájomného konsenzu a porozumenia prejavili vôľu na vytvorenie vzájomného partnerstva so zameraním na spoluprácu pri projekte Krajskej futbalovej ligy – Zimný pohár predsedu KSK. Základným cieľom spolupráce je vzájomná kooperácia pri organizácii vyššie spomenutého projektu.

VsFZ sa podieľa na projekte prostredníctvom svojich štruktúr predovšetkým zahrnutím KFL do rozpisu súťaží VsFZ, pri registrácii mužstiev a hráčov, v oblasti prejednávania disciplinárnych previnení a v zabezpečovaní účasti rozhodcov na zápasoch KFL.

KSK poskytuje finančné, materiálne, organizačné a technické zabezpečenie projektu KFL tak, aby bola poskytnutá možnosť kvalitnej zimnej prípravy futbalových mužstiev na území KSK, a to so zameraním na finančné a organizačné odbremenenie zúčastnených futbalových mužstiev.

Do projektu Krajskej futbalovej ligy – Zimného pohára predsedu KSK sa zapojilo 93 družstiev. Víťazom v rámci VsFZ sa stalo mužstvo **OŠK Pavlovce nad Uhom**, v rámci ObFZ **MFK Gelnica**.

Celkovo sa do Študentskej ligy KFL zapojilo 38 stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Odohralo 82 zápasov. Víťazom sa stala **Stredná športová škola v Košiciach**.

Turnaj neregistrovaných mužstiev sa odohral v júli 2019 na futbalovom ihrisku v Zbudzi, ktorého sa zúčastnili neprofesionálni hráči z obce **Zbudza** (víťaz turnaja), Voľa a tím zložený zo zamestnancov Úradu KSK.

Celkové finančné náklady na 1. ročník KFL predstavovali 76. 768 €.

Interná legislatíva a strategické dokumenty KSK

Všeobecne záväzné nariadenie Košického samosprávneho kraja č. 3/2006 o poskytovaní dotácií (dotáciou sa rozumie nenávratný finančný príspevok poskytnutý z rozpočtu KSK za účelom rozvoja regiónu) bližšie upravuje podmienky poskytovania dotácií právnickým osobám, fyzickým osobám – podnikateľom a obciam a ich maximálnu výšku.

Účelom poskytnutia dotácie na rozvoj športu na území KSK je rozvoj mládežníckeho športu, rekreačného športu, podpora materiálno-technického zabezpečenia existujúcich športových zariadení a podpora výstavby a stavebných úprav športových objektov, zariadení a športových plôch.

Žiadosti do sumy 3300 EUR žiadatelia predkladajú počas celého kalendárneho roka. Žiadosti nad sumu 3300 EUR žiadatelia predkladajú najneskôr do konca februára alebo do konca augusta príslušného kalendárneho roka. Predložené žiadosti, ktoré spĺňajú všetky podmienky, prechádzajú posudzovacím konaním. Výška dotácii je rôzna, pridelovaná po odbornom posúdení žiadosti, pričom sa prihliada na spoločenský a športový dopad pripravovanej športovej akcie, na ktorú sa dotácia žiada. Dotácia môže byť opakovane poskytnutá tomu istému žiadateľovi najskôr po uplynutí troch rokov od vyúčtovania predchádzajúcej dotácie, s výnimkou podujatí medzinárodného významu, prípadne opakujúcich sa podujatí medzinárodného a regionálneho významu.

Dotácie na šport - počty schválených dotácií za okresy a za jednotlivé roky									
	KE I-IV	KE ok.	GL	RV	SNV	MI	SO	TV	Σ
2015	2	2	1	2	2				9
2016	9	2	1		4	1		1	18
2017	11	5	2	2	1	2		2	27
2018	5	1			2	5			13
2019	14	6	0	2	3	3	1		30
Σ	41	16	5	6	12	11	1	0	97

Tab. 6: Analýza poskytnutých dotácií za roky 2015-2019 do 3.300 € v zmysle VZN č. 3/2006 o poskytovaní dotácií (oblasť športu)

Dotácie na šport - vynaložené fin. prostriedky za jednotlivé okresy a za jednotlivé roky									
	KE I-IV	KE ok.	GL	RV	SNV	MI	SO	TV	Σ
2015	5,000 €	3.500 €	1.500 €	1.500 €	3.700 €				15.200 €
2016	9.980 €	1.500 €	2.500 €		3.800 €	500 €		1.400 €	19.730 €
2017	15.800 €	5.100 €	3.000 €	3.000 €	1.000 €	1.500 €		2.200 €	31.600 €
2018	12.500 €	1.200 €			2.060 €	4.496.61 €			20.257 €
2019	25.300 €	13.600 €	1.000 €	3.300 €	3.000 €	2.294 €	800 €		49.294 €
Σ	68.580 €	24.900 €	8.000 €	7.800 €	13.500 €	8.841 €	800 €	3.600 €	136.091 €

Tab. 7: Analýza poskytnutých dotácií za roky 2015-2019 nad 3.300 € v zmysle VZN č. 3/2006 o poskytovaní dotácií (oblasť športu)

Jedna z foriem podpory rozvoja mládežníckeho športu, ktorý sa uskutočňuje v športových zariadeniach škôl a školských zariadení je nepeňažný príspevok KSK pri nájmoch športových zariadení. V praxi to znamená, že KSK svoje športové zariadenia prostredníctvom správcov (škôl a školských zariadení) prenajíma z dôvodu hodného osobitného zreteľa športovým klubom a organizáciám, ktoré sa zaoberajú športovou výchovou mládeže za „symbolické“ nájomné a za refundáciu prevádzkových nákladov. Takéto nájomné je rozdielne oproti obvyklému nájomnému, za ktoré sú športové zariadenia prenechávané do nájmu nájomcovi.

Pravidlá nájmu športových zariadení sú neoddeliteľnou prílohou Zásad hospodárenia s majetkom KSK. Pravidlá určujú najmä okruh oprávnených osôb, ktoré môžu požiadať o ich nájom, špecifikáciu športových zariadení určených na nájom, výšku nájomného, ďalšie podmienky nájmu a dôvod hodný osobitného zreteľa. Dôvodom hodným osobitného zreteľa je nepeňažná podpora športu. Oprávnenými osobami sú fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré spĺňajú nasledovné podmienky:

- vykonávajú športovú činnosť s mládežou nie staršou ako 18 rokov,
- sídlo sa nachádza v územnej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja,
- vykonávajú pravidelnú športovú činnosť najmenej 3 roky,
- dosahujú výsledky, ktoré zviditeľňujú mesto, obec a Košický kraj v regionálnom až celonárodnom význame.

Nájom sa vzťahuje najmä na športové zariadenia: telocvičňa, iný priestor určený na športové účely (napr. posilňovňa), multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko, malá športová plocha, tenisový kurt a ich príslušenstvo.

V roku 2019 prenajímal objekty športovej infraštruktúry 34 škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK.

Zásady a postup pre udeľovanie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja definujú verejné ocenenia KSK a upravujú podmienky a postup pri ich udeľovaní občanom a kolektívom:

- **Cena Košického samosprávneho kraja** sa udeľuje občanom a kolektívom za osobitný prínos pre rozvoj Košického samosprávneho kraja za vynikajúce tvorivé činy a výsledky dosiahnuté v športovej činnosti.

Od roku 2015 získali Cenu KSK Jozef Móder, bývalý reprezentant ČSSR a majster Európy vo futbale a Mgr. Viera Medvedová, in memoriam, priekopníčka aerobiku na Slovensku.

- **Cena predsedu Košického samosprávneho kraja** sa udeľuje za osobitný prínos pre rozvoj samosprávneho kraja, za vynikajúce výkony, významné výsledky a mimoriadne zásluhy v športovej činnosti.

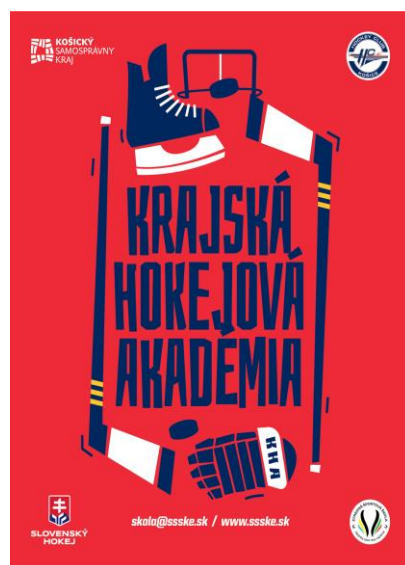
Od roku 2015 získali Cenu predsedu KSK Ladislav Nagy, bývalý hokejový útočník, Ing. Jozef Bomba, reprezentant SR v naturálnej kulturistike a Jozef Halcin, zakladateľ Klubu slovenských turistov v Margecanoch.

- **Čestná cena predsedu KSK** (pôvodne nazývaná Plaketa predsedu Košického samosprávneho kraja) udeľuje predseda za aktívnu činnosť poslancom zastupiteľstva a vynikajúcim osobnostiam ako morálne ocenenie za významný podiel na rozvoji KSK, pri príležitosti významného jubilea významných osobností KSK, alebo pri príležitosti návštevy KSK významnými osobnosťami.

Od roku 2015 získali Čestnú cenu predsedu KSK (Plaketu predsedu KSK) MUDr. Jozef Kubašovský, športový lekár, Ing. Bc. Dana Veldáková a Ing. Bc. Jana Veldáková, reprezentantky Slovenskej republiky v atletike, Lenka Šoldrová, DiS. art., vedúca mažoretkového klubu Cheeky Girls a Pavol Cibák, tréner športovej streľby v Parchovanoch.

Občasník **Rozhýbaný kraj**, ktorý vydáva KSK, v 6 vydaniach v roku 2019 venoval priestor témam s pohybovou a športovou tematikou:

- rozhovory s Ladislavom Nagyom a sestrami Veldákovými,
- Krajská futbalová liga („Pohár KFL putuje do Pavloviec nad Uhom“),
- Krajská hokejová akadémia – („Cesta k budúcim medailám sa začína v kraji“),
- MS v ľadovom hokeji („Potulky hokejovými Košicami“; „MS v hokeji Auto nechajte doma, využite MHD“),
- O lyžiarskych strediskách na území KSK („Dostupná lyžovačka: bližšie, lacnejšie a bez tlačnice“),
- v rámci problematiky školstva sa spomínajú viacúčelové športové ihriská („Vychystali sme školy na nový školský rok“),
- Medzinárodný maratón mieru.

Cyklistika patrí v súčasnej dobe k tým aktivitám, ktoré zaznamenávajú medzi obyvateľmi značný rozvoj a to nielen z hľadiska rekreačného, ale aj z hľadiska dopravnej obsluhy. Nároky užívateľov cyklo dopravy neustále rastú v dopyte po vyčlenení dopravného priestoru pre cyklistov alebo po zriadení atraktívnych cykloturistických trás. Vo všeobecnosti je rastúca obľuba cykloturistiky (v intenciách podpory zdravého životného štýlu) ako formy trávenia voľného času v ostrom kontraste s nedostatočnou sieťou cyklistických komunikácií a slabou úrovňou ich vzájomného prepojenia, resp. nevyhovujúcim technickým stavom.

Tendencia zdravého životného štýlu spolu s neprehliadnuteľným faktorom ochrany životného prostredia je hlavným motivačným faktorom k rozšíreniu cyklistiky. Tento druh pohybu významne prispieva ku zvyšovaniu kvality života obyvateľov a ekologizácii dopravy.

Účelom dokumentu **Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Košickom samosprávnom kraji** je priniesť komplexnejší pohľad na problematiku a význam cyklistickej dopravy a cykloturistiky v KSK. Zároveň slúži ako strategický materiál popisujúci hlavné priority a realizačné opatrenia pre zlepšenie stavu cyklistickej dopravy a cykloturistiky na území kraja.

Cieľom je zabezpečiť také podmienky, aby bol bicykel vo väčšej miere využívaný obyvateľmi ako výhodný a príjemný dopravný prostriedok. To sa nezaobíde bez kvalitných a bezpečných cyklistických komunikácií a potrebnej doplnkovej infraštruktúry ako napr. zariadenia na parkovanie bicyklov, úschovňa bicyklov a pod.

Opatrenia súvisiace s cykloturistikou sú zamerané na jej propagáciu na medzinárodnej, národnej a krajskej úrovni, na iniciovanie nových cykloturistických produktov a skvalitnenie existujúcej ponuky a služieb v tejto oblasti. Úspešne je realizovaná podpora projektov integrovanej prepravy bicykla a nadväzujúcich druhov dopravy, teda rozšírenie možnosti prepravy bicykla do vzdialenejších lokalít, turisticky atraktívnych oblastí, ktoré sú z hľadiska fyzického alebo časového problematicky dosiahnuteľné, a to využitím železničnej alebo autobusovej dopravy.

Športový turizmus, resp. cyklo doprava a cykloturistika sú fenomény, ktoré majú pozitívny vplyv na rozvoj cestovného ruchu a ktoré môžu stimulovať modernizáciu infraštruktúry a vznik nových partnerstiev na financovanie športu a rekreačných zariadení.

Víziou **Stratégie rozvoja cestovného ruchu v Košickom kraji do roku 2020** je mať komplexný a kvalitný systém cykloturistických koridorov. K naplneniu vízie smerujú aj predmetné opatrenia ako napr.

- navrhnuť sieť diaľkových cyklomagistrál, ktoré prepoja najväčšie turistické atraktivity a sídelné útvary v KSK s napojením na susedné kraje a štáty,
- zabezpečiť prepojenie regiónov, destinácie a strediská cestovného ruchu cyklotrasami vrátane realizácie diaľkových medzinárodných cyklotrás,
- vytvoriť systém trvalého udržiavania a financovania údržby cyklotrás,
- doplniť informačný systém na pozemných komunikáciách, skvalitniť turistické a cykloturistické značenie.

Prostredníctvom programu **Terra Incognita** boli v rokoch 2016 – 2019 podporené

podujatia „**Beh v raji**“, „**Tour de Tokaj**“ (cyklisticko-bežecké preteky) a investičné projekty „**Cyklistické depo s úschovňou bicyklov**“, „**Prvá cyklopožičovňa vo Veľkej Tŕni**“, „**Piesková pláž na Širave**“, „**Obnovenie areálu bežeckého lyžovania v Dobšinskej ľadovej jaskyni**“.

Aktívni ľudia

Strategická priorita 1: školský šport na školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

Cieľ 1.1: Skvalitniť pohybové aktivity a rozvoj telesnej zdatnosti

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
1.1.1	Vykonávať hospitačnú činnosť na hodinách telesnej a športovej výchovy v súčinnosti s riaditeľmi škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK s cieľom zvýšenia úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu.	10 vykonaných hospitácií za rok
1.1.3	V zmysle platnej legislatívy zaraďovať žiakov so zdravotným oslabením do jednej z foriem povinnej telesnej a športovej výchovy - zdravotná telesná a športová výchova, integrovaná telesná a športová výchova a žiaci úplne oslobodení od telesnej a športovej výchovy	Každá škola zabezpečí pre žiakov so zdravotným oslabením zdravotnú telesnú a športovú výchovu a integrovanú telesnú a športovú výchovu
1.1.4	Povinné formy vyučovania telesnej a športovej výchovy dopĺňať o hodiny záujmovej, nep povinnej telesnej a športovej výchovy (krúžkami)	Každá škola bude mať zriadené minimálne 2 krúžky, zamerané na pohybovú aktivitu a šport
1.1.5	Organizovať kurzové formy vyučovania telesnej a športovej výchovy na všetkých školách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK	Každá škola zorganizuje raz ročne minimálne jeden lyžiarsky výcvik, plavecký výcvik, prípadne inú formu výcviku

**Aktívna
spoločnosť**

Strategická priorita 1: školský šport na školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

Cieľ 1.2: Prostredníctvom športových súťaží motivovať stredoškolskú mládež k pohybu a aktívnemu tráveniu voľného času

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
1.2.1	Organizovať Dlhodobé športové súťaže	Každý školský rok usporiadať Dlhodobé športové súťaže
1.2.2	Organizovať Krajskú športovú olympiádu	Každý školský rok usporiadať Krajskú športovú olympiádu
1.2.3	Organizovať študentskú časť Krajskej futbalovej ligy	Raz ročne usporiadať študentskú časť Krajskej futbalovej ligy
1.2.4	Spolupodieľať sa na podujatí „Odznak všestrannosti“	Minimálne 50% škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa každý rok zapojí do podujatia "Odznak všestrannosti"
1.2.5	Spolupodieľať sa na podujatí „Juniorská štafeta MMM“	Minimálne 50% škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa každý rok zapojí do podujatia "Juniorská štafeta MMM"
1.2.6	Spolupodieľať sa na podujatí „Ideme hrať ping poooong“	Minimálne 25% škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa každý rok zapojí do podujatia „Ideme hrať ping poooong“
1.2.7	Spolupodieľať sa na podujatí „Vyzbroj sa - vedomosťami, pohybom a aktivnosťou“	Minimálne 25% škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa každý rok zapojí do podujatia „Vyzbroj sa - vedomosťami, pohybom a aktivnosťou“

Strategická priorita 2: šport pre všetkých

Cieľ 2.1: Zvýšiť pohybovú aktivitu obyvateľov KSK zameranú na zdravý životný štýl organizáciou telovýchovných a športových aktivít a podujatí pre širokú verejnosť

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
2.1.1	Organizovať turnaj Zimný pohár predsedu KSK	Raz ročne usporiadať Zimný pohár predsedu KSK

2.1.2	Organizovať Turnaj neregistrovaných mužstiev vo futbale	Raz ročne usporiadať Turnaj neregistrovaných mužstiev vo futbale
2.1.3	Organizovať „Letnú ligu v streetbale“	Raz ročne usporiadať „Letnú ligu v streetbale“
2.1.4	Organizovať podujatie „Bicyklom po kraji“	Raz ročne usporiadať podujatie „Bicyklom po kraji“
2.1.5	Organizovať denné športové tábory	Raz ročne usporiadať denný športový tábor

Cieľ 2.2: Vytvárať podmienky pre sociálnu inklúziu športovcov zo znevýhodnených skupín obyvateľov do spoločnosti

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
2.2.1	Podporovať rozvoj pohybových aktivít a športu vo všetkých druhoch znevýhodnenia - telesne, zrakovo, sluchovo a mentálne znevýhodnených športovcov	Minimálne raz ročne podporená pohybová aktivita znevýhodnených športovcov
2.2.2	Organizovať podujatia pre seniorov	Raz ročne usporiadať pre seniorov podujatie, zamerané na pohybové aktivity a šport

Cieľ 2.3: Podpora organizačného zabezpečenia podujatí zameraných na aktívny pohyb a šport

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
2.3.1	Podporovať organizačné zabezpečenia podujatí lokálneho a regionálneho významu	Raz ročne podporené podujatie lokálneho alebo regionálneho významu
2.3.2	Podporovať organizačné zabezpečenia podujatí celoštátneho a medzinárodného významu vo sfére vrcholového a výkonnostného športu	Počas platnosti Koncepcie 3 podporené podujatia celoštátneho a medzinárodného významu vo sfére vrcholového a výkonnostného športu

Strategická priorita 5: cielená a systematická propagácia a transparentné poskytovanie informácií o pohybových aktivitách a športe zo strany Košického samosprávneho kraja

Cieľ 5.1: Zvýšiť informovanosť o pohybových aktivitách a športovom dianí

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.1.1	Využívať všetky dostupné masovokomunikačné prostriedky pre potreby informovania o pohybových aktivitách a športovom dianí na území KSK	10 vydaných tlačových správ (aktualít) ročne zameraných na pohybové aktivity a šport

5.1.2	Vytvoriť v občasníku „Rozhýbaný kraj“ priestor pre publikovanie príspevkov, venujúcich sa pohybovým aktivitám a športu	Informovať v kalendárnom roku minimálne v 5 číslach občasníka "Rozhýbaný kraj" o pohybových aktivitách a športe
5.1.3	Usporiadať konferenciu, zameranú na oblasť pohybových aktivít a športu	Usporiadať 1 konferenciu, zameranú na oblasť pohybových aktivít a športu
5.1.4	Publikovať odborné príspevky zamestnancami Odboru školstva, Oddelenia športu za účelom informovania a propagácie predovšetkým výstupov Koncepcie 20-25	Raz ročne odpublikovaný príspevok zamestnancami Odboru školstva, Oddelenia športu
5.1.5	Vytvoriť motivačnú mediálnu kampaň a formou výchovy a vzdelávania vplývať na zmenu hodnotovej orientácie v prospech zdravého životného štýlu prostredníctvom pohybových aktivít	Vytvoriť 2 motivačné mediálne kampane, zamerané na pohybové aktivity
5.1.6	Zverejňovať výsledky Dlhodobých športových súťaží a Krajskej športovej olympiády	Každý rok zverejňovať na webovej stránke Regionálneho centra mládeže výsledky Dlhodobých športových súťaží a Krajskej športovej olympiády

Cieľ 5.2: Zaviest' informačný systém o športe

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.2.1	Vytvoriť webstránku KSK, zameranú na pohybové aktivity a šport	Vyhotovená webová stránka KSK, zameraná na pohybové aktivity a šport

Cieľ 5.4: Informovať o iniciatívach, týkajúcich sa pohybových aktivít, zameraných na školy a školské zariadenie v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.4.1	Zvyšovať povedomie a účasť na Európskom týždni športu	Minimálne 25% škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa každý rok zapojí do Európskeho týždňa športu

Cieľ 5.5: Šíriť osvetu o benefitoch pohybových aktivít na školách a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.5.1	Organizovať prednášky, workshopy a besedy so športovcami resp. trénermi a odborníkmi z oblasti športu	Dvakrát ročne zorganizovať prednášky, workshopy a besedy so športovcami resp. trénermi a odborníkmi z oblasti športu

Cieľ 5.7: Mapovať a vyhodnocovať záujem o pohybové aktivity a šport

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.7.1	Vykonávať ankety medzi obyvateľmi KSK za účelom vyhodnocovania jednotlivých podujatí	Každé podujatie organizované KSK bude vyhodnotené anketou medzi obyvateľmi KSK

Cieľ 5.8: Podporovať tvorbu Koncepcií zameraných na pohybové aktivity, šport a zdravý životný štýl

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.8.1	Vypracovať usmernenie štandardu obsahovej štruktúry Koncepcie pre školy v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK	Školy v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK budú mať vyhotovené Koncepcie pohybových aktivít a športu

Cieľ 5.9: Podporovať udeľovanie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.9.1	Oceňovať športovcov, športové kluby a organizácie na úrovni KSK	Z oblasti pohybových aktivít a športu bude každý rok ocenená minimálne jedna osoba / kolektív verejným ocenením KSK
5.9.2	V spolupráci so Strednou športovou školou v Košiciach dopĺňať a udržiavať expozíciu Siene olympizmu	Sieň olympizmu dostupná pre verejnosť

Aktívny systém

Strategická priorita 1: školský šport na školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

Cieľ 1.1: Skvalitniť pohybové aktivity a rozvoj telesnej zdatnosti

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
1.1.2	Realizovať systém ďalšieho kontinuálneho profesijného vzdelávania učiteľov s cieľom stabilizovať kvalifikovanosť a odbornosť vyučovania telesnej a športovej výchovy a skvalitniť záujmovú telovýchovnú činnosť	Raz ročne zabezpečené akreditované vzdelávanie pre učiteľov telesnej a športovej výchovy

Cieľ 1.3: Krajská hokejová akadémia

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
1.3.1	Rozvíjať regionálny program so zameraním na hokejový turizmus	Každý rok sa prijme minimálne 15 študentov do projektu Krajská hokejová akadémia

Strategická priorita 4: spravodlivý a efektívny systém financovania pohybových aktivít a športu

Cieľ 4.1: Vybudovať transparentný, spravodlivý a efektívny systém financovania pohybových aktivít a športu založeného na analýze a faktoch, zavedením objektívnych kritérií financovania a znižovaním subjektívneho faktora pri rozhodovacích procesoch

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
4.1.1	Každoročne postupne zvyšovať podiel finančných prostriedkov z disponibilných zdrojov rozpočtu KSK na rozvoj pohybových aktivít a športu	Každoročne navýšený podiel bežných výdavkov z rozpočtu KSK na rozvoj pohybových aktivít a športu
4.1.2	Vytvoriť a zabezpečiť realizáciu transparentného, spravodlivého a efektívneho mikrograntového programu v oblasti pohybových aktivít a športu	V rámci projektu „participatívny rozpočet“ zakomponovať oblasť športu ako samostatnú kategóriu

Cieľ 4.2: Využiť možnosti financovania zo strany rôznych výziev a nadácií

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
4.2.1	Zapojiť KSK do grantových výziev	KSK sa každoročne zapojí do minimálne 1 grantovej výzvy zameranej na pohybovú aktivitu, resp. športovú problematiku

Cieľ 4.3: Akceptovať telesnú výchovu a šport ako integrálnu súčasť výchovy a vzdelávania

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
4.3.1	Implementovať grantovú schému na podporu materiálne – technického zabezpečenia výučby telesnej a športovej výchovy a záujmovej (krúžkovej) športovej činnosti	Vytvorená grantová schéma pre potreby materiálne - technického zabezpečenia výučby telesnej a športovej výchovy a záujmovej (krúžkovej) športovej činnosti
4.3.2	Klást' dôraz na finančné ohodnotenie učiteľov telesnej a športovej výchovy na školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK	Vypracované usmernenie týkajúce sa preplácania mimovyučovacej činnosti učiteľov telesnej a športovej výchovy

Strategická priorita 5: cieleňá a systematická propagácia a transparentné poskytovanie informácií o pohybových aktivitách a športe zo strany Košického samosprávneho kraja
Cieľ 5.1: Zvýšiť informovanosť o pohybových aktivitách a športovom dianí

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.1.7	Realizovať výskum, zameraný na zisťovanie pohybovej aktivity obyvateľov KSK	Uskutočnený 1 výskum s cieľom zistiť úroveň pohybovej aktivity obyvateľov KSK

Cieľ 5.3: Transparentne informovať o poskytnutých dotáciách

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.3.1	Informovať na webovom sídle KSK o dotáciách pre šport	Každoročne priebežne aktualizované zverejňovanie prijímateľov a výšky dotácií na šport

Cieľ 5.6: Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti pohybových aktivít a športu pri plnení úloh Konceptie 20-25 (30)

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.6.1	Vytvoriť partnerské vzťahy a realizovať efektívny systém spolupráce medzi subjektmi pôsobiacimi v oblasti pohybových aktivít a športu	Podpísanie minimálne 3 Memoránd o spolupráci so subjektami pôsobiacimi v oblasti pohybových aktivít a športu

Cieľ 5.7: Mapovať a vyhodnocovať záujem o pohybové aktivity a šport

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.7.2	Vyhodnotiť Konceptiu 20-25 (30)	Spracovaný materiál s vyhodnotením priorít, cieľov a opatrení Konceptie 20-25 (30)

Aktívne prostredie

Strategická priorita 2: šport pre všetkých

Cieľ 2.4: Využívať športovú infraštruktúru škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK pre potreby telesnej kultúry a športu pre obyvateľov mimo času vyučovacieho procesu a pracovných dní

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
2.4.1	Zabezpečiť prístupnosť športových objektov – vonkajších školských ihrísk pre verejnosť	Minimálne 25% škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sprístupní športové objekty - vonkajšie športové ihriská pre verejnosť

Strategická priorita 3: projektové a investičné zámery založené na zhodnotení potrieb pre športovú infraštruktúru, reflektujúce spoločenské potreby a nárast počet športujúcich osôb

Cieľ 3.1: Realizovať výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu športovej infraštruktúry

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
3.1.1	Vybudovať športový areál (Stredná športová škola v Košiciach)	Vybudovaný športový areál (Stredná športová škola)
3.1.2	Vybudovať atletickú halu (Stredná športová škola v Košiciach)	Vybudovaná atletická hala (Stredná športová škola)
3.1.3	Rekonštruovať atletický štadión (Stredná športová škola v Košiciach)	Zrekonštruovaný atletický štadión (Stredná športová škola)
3.1.4	Vybudovať hokejový štadión (Stredná športová škola v Košiciach)	Vybudovaný hokejový štadión (Stredná športová škola)
3.1.5	Vybudovať telocvičňu (SPŠ elektrotechnická v Košiciach)	Vybudovaná telocvičňa (SPŠ elektrotechnická v Košiciach)
3.1.6	Rekonštruovať futbalové ihrisko (SOŠ informačných technológií v Košiciach)	Zrekonštruované futbalové ihrisko s umelou trávou (SOŠ informačných technológií v Košiciach)
3.1.7	Vybudovať skatepark (Hotelová akadémia v Košiciach)	Vybudovaný skatepark (Hotelová akadémia v Košiciach)

3.1.8	Vybudovať multifunkčné ihrisko (Škola v prírode Kysak)	Vybudované multifunkčné ihrisko (Škola v prírode Kysak)
3.1.9	Rekonštrukcia atletickej dráhy (Obchodná akadémia v Rožňave)	Zrekonštruovaná atletická dráha (Obchodná akadémia v Rožňave)
3.1.10	Vybudovať multifunkčné ihrisko (SOŠ techniky a služieb v Prakovciach)	Vybudované multifunkčné ihrisko (SOŠ techniky a služieb v Prakovciach)
3.1.11	Vybudovať športovú halu (SOŠ ekonomická v Spišskej Novej Vsi)	Vybudovaná športová hala (SOŠ ekonomická v Spišskej Novej Vsi)
3.1.12	Vybudovať skatepark (SOŠ technická v Michalovciach)	Vybudovaný skatepark (SOŠ technická v Michalovciach)
3.1.13	Rekonštrukcia športového areálu (Gymnázium Pavla Horova v Michalovciach)	Zrekonštruovaný športový areál (Gymnázium Pavla Horova v Michalovciach)
3.1.14	Rekonštrukcia športového areálu (Gymnázium v Trebišove)	Zrekonštruovaný športový areál (Gymnázium v Trebišove)
3.1.15	Modernizácia športového areálu (SOŠ obchodu a služieb v Sobrance)	Zmodernizovaný športový areál (SOŠ obchodu a služieb v Sobrance)
3.1.16	Vybudovať nenáročné športové ihriská	Vybudované minimálne 5 nenáročné športové ihriská

Cieľ 3.2: Realizovať opravu športovísk škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
3.2.1	Oprava objektov športovej infraštruktúry škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK	Každý rok realizovať opravu minimálne 1 objektu športovej infraštruktúry na školách a školských zariadeniach

Strategická priorita 5: cielená a systematická propagácia a transparentné poskytovanie informácií o pohybových aktivitách a športe zo strany Košického samosprávneho kraja

Cieľ 5.2: Zaviest' informačný systém o športe

	Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.2.2	Vytvoriť súhrnnú mapu športovej infraštruktúry vo vlastníctve KSK	Vyhotovená súhrnná mapa športovej infraštruktúry vo vlastníctve KSK

Príloha 1

SWOT analýza

SWOT analýza zahŕňa monitorovanie interného aj externého prostredia, ktorý ovplyvňuje rozvoj telesnej kultúry a športu, hodnotí slabé a silné stránky, ktoré môžu ovplyvniť splnenie vytýčenej vízie a stanovených priorít. Zohľadňovaný je aktuálny stav športovej infraštruktúry a reálne možnosti samosprávy. Návrh je založený na využití silných stránok a potlačení slabých stránok KSK pri uvedení si možných príležitostí a rizík.

Silné stránky:

- vo všeobecnosti kladné vnímanie športu
- široká paleta rôznych druhov športových odvetví / existencia športových klubov, pestrosť ich zamerania
- športová tradícia v mestách a obciach KSK / organizácia tradičných športových podujatí
- záujem a účasť na rôznych športových podujatiach zo strany obyvateľov
- existujúce grantové a dotačné schémy na budovanie športovej infraštruktúry
- aktívne školy a školské zariadenia v oblasti športu (školský šport)
- existujúca športová infraštruktúra / dostupnosť existujúcich športovísk / možnosti pre rekreačné športy / športová infraštruktúra súkromnej povahy ako súčasť širokého diapazónu športovej infraštruktúry na území KSK
- možnosť distribúcie informácií prostredníctvom vlastných informačných kanálov
- oceňovanie najúspešnejších športovcov
- aktivita občianskych združení so zameraním na cykloturistiku
- oživajúci záujem regiónov, miest a obcí o rozvoj cyklo dopravy a cykloturistiky
- rastúca obľuba bicykla ako dopravného prostriedku na dochádzku do práce, škôl a rastúca obľuba cykloturistiky ako formy trávenia voľného času

Príležitosti:

- analýza potrieb obyvateľov v oblasti pohybových aktivít a športového využitia
- podpora zdraviu prospešných pohybových aktivít zacielených na širokú verejnosť / podpora zdravého životného štýlu
- zlepšenie alarmujúceho stavu pohybových návykov detí a mládeže počas i mimo vyučovania
- podpora od rodičov športujúcej mládeže
- zlepšenie propagácie o športových aktivitách a podujatiach
- zvýšené využívanie podporných finančných zdrojov z rôznych grantových programov a projektov
- vytvorenie nových prístupov pre financovanie a rozvoj pohybových a športových aktivít
- rozšírenie ponuky o produkty a služby cestovného ruchu v oblasti cykloturistiky / rozširujúca sa sieť cyklotrás a ich mobiliáru

Slabé stránky:

- absencia systémového finančného zabezpečenia športu / chýbajúca dlhodobá a funkčná stratégia rozvoja pohybových aktivít a športu
- nedostatočná výška finančných prostriedkov vyhradených z rozpočtu miest a obcí na podporu športu
- nedostatočná masová základňa na zapojenie vhodných jedincov do výkonnostného športu, s predpokladom prechodu až do úrovne vrcholového športu a reprezentácie
- pretrvávajúci vysoký podiel obyvateľov (dospelá populácia) nevenujúcich sa pohybovej aktivite vo voľnom čase
- slabá kondičná pripravenosť (nielen) mladej generácie
- mládež preferujúca iné aktivity pred pohybovými aktivitami a športom
- pokles záujmu o pravidelné športové a telovýchovné aktivity občanov
- väčšinou zlý stav ľahko prístupných športových objektov a zariadení, nenáročných ihrísk
- neexistujúce športové prvky pre hendikepované deti i dospelých
- nedostatočné využívanie športovísk v majetku samosprávy KSK pre aktívne športovo relaxačné vyžitie občanov
- nedostatočné postavenie a oceňovanie učiteľov telesnej výchovy na školách (aktivity počas aj mimo vyučovania) a znižovanie záujmu o túto profesiu a pokles úrovne výučby
- negatívny prístup niektorých žiakov a rodičov k hodinám telesnej výchovy
- nevyhovujúca situácia v rámci zabezpečenia informovanosti v oblasti športu / minimálna miera kampaní pre podporu športu a pohybových aktivít
- nedostatočná sieť cyklistických komunikácií a slabá úroveň ich vzájomného prepojenia, nevyhovujúci technický stav

Ohrozenia /riziká:

- nezodpovednosť obyvateľov vo vzťahu k verejným športoviskám (ničenie, devastácia)
- nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj športu / nedostatočné možnosti podpory materiálno-technického zabezpečenia športu
- nezáujem obyvateľov o športové aktivity / klesajúci záujem mládeže o šport
- znižovanie možnosti získavania prostriedkov z grantových zdrojov
- nedostatočné prepojenie mestských cyklokomunikácií s cyklotrasami v extraviláne
- komunikácia prostredníctvom informačných kanálov KSK nebude efektívna – nebude mať odozvu zo strany verejnosti a ani ďalších organizácií
- pokračovanie tendencie ku konzumnému spôsobu života

Príloha 2

Slovník

Cvičenie – pohybová aktivita, ktorá je plánovaná, štruktúrovaná a opakuje sa za účelom zlepšenia kondície niektorých častí tela. Služi na zlepšenie zdravia, kondície a je aj dôležitým prostriedkom fyzickej rehabilitácie.

Cykloturistika – forma turistiky využívajúca bicykel ako prostriedok presunu s cieľom rekreácie a trávenia voľného času. Používanie bicykla zároveň výraznou mierou prispieva k dobrému zdravotnému stavu obyvateľstva.

Integrita športu – princípy zaručujúce prirodzenú neistotu a nepredvídateľnosť priebehu a výsledku súťaže a rovnaké pravidlá a podmienky pre účastníkov súťaže pred začiatkom súťaže a počas celého priebehu súťaže.

Nedostatočná pohybová aktivita – nedostatočný stupeň telesného pohybu, ktorý je nezávislým rizikovým faktorom viacerých chronických ochorení z dôvodu nedostatku pohybu a sedavého spôsobu života.

Pohyb – prejav, ale aj podmienka života, ľudského bytia a podmienka stabilného a vyrovnaného fyzického, psychického a sociálneho komplexu zdravého človeka. Nedostatok pohybu zvyšuje pravdepodobnosť zníženia odolnosti organizmu, zhoršenia zdravotného stavu a tak rastu chorobnosti a v dôsledku toho aj nižšieho veku dožitia.

Pohybová aktivita – pohybová činnosť vykonávaná pohybovým aparátom za prítomnosti výdaja energie, ktorý prekročí bazálny výdaj / výdaj energie v pokojovom stave. Pohybovú aktivitu chápeme ako každú jednu pohybovú činnosť, či už bežnú, dennú, záujmovú, telovýchovnú, alebo športovú. Je nevyhnutnou súčasťou primárnej a sekundárnej prevencie chorôb počas celého života človeka.

Slovenská asociácia športu na školách – občianske združenie, ktorého cieľom je uspokojovať potreby a záujmy v oblasti športovej činnosti detí a mládeže predovšetkým na základných a stredných školách v Slovenskej republike.

Súťaž – organizované vykonávanie športu podľa pravidiel určených športovou organizáciou, ktorého cieľom je dosiahnutie športového výsledku, alebo porovnanie športového výkonu.

Šport – všetky formy telesných aktivít, ktoré prostredníctvom príležitostnej, alebo organizovanej účasti vedú k preukazovaniu, alebo zvyšovaniu telesnej zdatnosti a duševnej pohody, formujú sociálne väzby, alebo umožňujú dosahovať výsledky v súťažiach na všetkých úrovniach.

Šport ľudí so zdravotným znevýhodnením – záujmové organizované a neorganizované formy telesných cvičení a druhov športu vo voľnom čase všetkých vekových skupín obyvateľstva so zdravotným znevýhodnením.

Šport pre všetkých – záujmové organizované a neorganizované formy telesných cvičení a druhov športu určených všetkým skupinám obyvateľov s cieľom ich telesného a duševného rozvoja, zlepšovania zdravia, tvorby optimálneho životného štýlu, uspokojovania osobných záujmov a potrieb. Dôležitý je tu aspekt psychickej a fyzickej relaxácie, telesnej zdatnosti a zdravia a tiež obnovy síl. Charakteristickou črtou je pohybový program, ktorým sa prezentuje spoločnosti a ktorý je prístupný všetkým vekovým a sociálnym skupinám obyvateľstva. Šport pre všetkých je významnou súčasťou systému športu.

Športová činnosť – vykonávanie, organizovanie, riadenie, správa, podpora, alebo rozvoj športu.

Športová infraštruktúra – štadión, športová hala, športové ihrisko, telocvičňa a iné kryté, alebo otvorené športové zariadenie určené na vykonávanie športu.

Športová organizácia – právnická osoba, ktorej predmetom činnosti, alebo cieľom činnosti je športová činnosť.

Športové hnutie – mimovládne športové organizácie – strešné športové organizácie, športové zväzy, športové asociácie, športové kluby, telovýchovné jednoty a fyzické osoby, ktoré sa zaoberajú športovou činnosťou, alebo pohybovými aktivitami na všetkých úrovniach.

Športové hodnoty – ústredné hodnoty, presvedčenia a princípy športového hnutia – fair-play, rešpekt, poctivosť, priateľstvo a excelentnosť. Za dodržiavanie a ochranu týchto hodnôt zodpovedajú športové organizácie.

Športové podujatia a súťaže – jednotlivé športové súťaže, preteky, zápasy, hry športového charakteru, ktoré sa riadia športovými pravidlami spravidiela medzinárodnej federácie v danom športe.

Športovo talentovaná mládež – deti a mládež, ktorá sa aktívne venuje najmä organizovanej športovej činnosti.

Športový klub – športová organizácia, ktorá vytvára vhodné podmienky na vykonávanie športu, organizovanie súťaží a na prípravu a účasť jednotlivcov alebo družstiev v súťaži.

Telesná kultúra – súčasť kultúry človeka a spoločnosti, ktorá zahŕňa všetky činnosti, prostriedky, podmienky a výsledky podieľajúce sa na cieľavedomom zdokonaľovaní človeka. Prispieva k jeho všestrannej výchove a harmonickému vývinu, upevneniu fyzického a psychického zdravia a k dosiahnutiu čo najdokonalejších pohybových prejavov a správania sa. Je významným prostriedkom oddychu, zábavy, aktívneho, účelného a radostného využívania voľného času. Môže byť organizovaná, alebo neorganizovaná, individuálna, alebo skupinová činnosť, súvisiaca s telovýchovou, turistickou, športovou a pohybovo-rekreačnou aktivitou.

Telesná výchova – súčasť školského vzdelávacieho programu a zameriava sa na ľudský pohyb, telesnú zdatnosť a zdravie. Sústreď sa na rozvoj telesnej kompetencie, aby sa deti vedeli pohybovať efektívne, účinne a bezpečne a aby chápali, čo robia, čo je veľmi dôležité pre ich kompletný vývoj, výsledky a celoživotné zapojenie sa do telesných aktivít.

Telesná zdatnosť – objektívny ukazovateľ pravidelnej pohybovej aktivity.

Útvary talentovanej mládeže – školské strediská záujmovej činnosti, športové triedy a športové školy - zriaďované pri základných a stredných školách, centrá talentovanej mládeže a zväzové centrá prípravy mládeže - zriaďované a riadené v plnom rozsahu športovými zväzmi, centrá olympijskej prípravy - zriaďované pri stredných školách, v ktorých sa prelína pôsobnosť školy a športového zväzu.

Výkonnostný / vrcholový šport – sústavná príprava športovca s cieľom dosiahnuť vrcholový športový výsledok v súťaži. Vrcholový šport je vrcholom pyramídy systematickej a cielenej prípravy športovca a je výsledkom systému správneho výberu talentu, práce s mládežou a vytváraním podmienok pre neustály rast športovej výkonnosti, ktorá sa uskutočňuje pod odborným vedením. Možno ho považovať za zdroj zábavy pre širokú verejnosť (fandenie), vhodný prostriedok pre pestovanie patriotizmu, významný prostriedok reklamy, dôležitý motivačný prvok pre športovanie detí a mládeže.

Hlavný autorský tím (Oddelenie športu, Úrad KSK)

Peter Zúbek

JUDr. Ing. Lucia Pivarníková

Mgr. Marián Horenský, PhD.

Odborná oponentúra

Mgr. Peter Bakalár, PhD. (Fakulta športu, Prešovská univerzita v Prešove)

Mgr. Jaroslava Kopčáková, PhD. (Lekárska fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach)

Grafický návrh (Marketingové oddelenie, Úrad KSK)

Peter Lenárt